

VTT

Päästömittausten ajankohtaista- katsaus BATE- ja VERMI-hankkeisiin

**Pellikka, T., Kajolinna, T., VTT,
Energia-alan tutkimusseminaari
7.2.2023**

31/01/2023 VTT –Tuula Kajolinna, Tuula Pellikka

BATE-hankkeen taustaa; Päästömittausten käsikirja

- Päästömittausten käsikirja valmistui vuonna 2004 ja siihen tehtiin pieniä teknisiä korjauksia vuonna 2007 (<https://ilmansuojeluyhdistys.files.wordpress.com/2015/05/osa1.pdf>)
- Käsikirjan ensimmäisessä osassa keskitytään kertaluonteisiin mittauksiin ja niiden laadunvarmistukseen, toisessa osassa puolestaan kiinteästi asennettuihin mittalaitteisiin ja niiden laadunvarmistukseen
- Teollisuus, viranomaiset ja päästömittaajat hyödyntävät kirjaa työssään
- ***Käsikirjan valmistumisen aikaan mitattavat pitoisuustasot olivat nykyhetkeen verrattuna korkeampia***

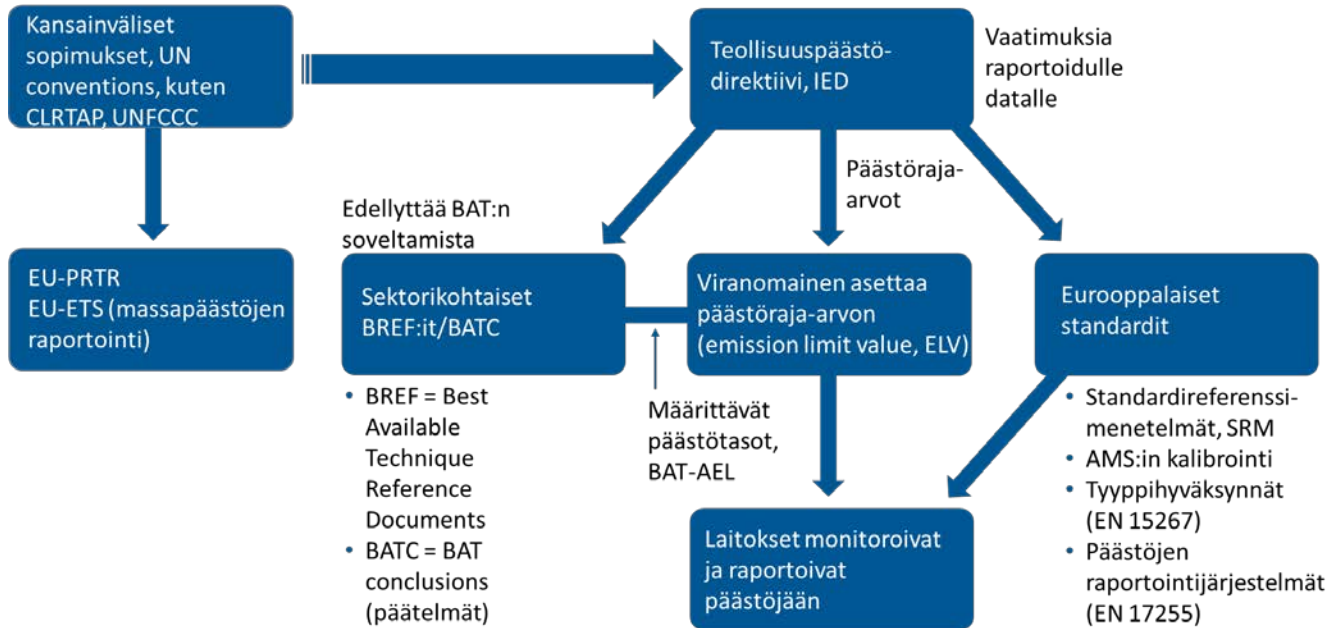

Tarve; Pienten pitoisuuksien mittaaminen ja tulosten tarkastelu vaatii ohjeistuksia

- BATE-projekti keskittyi niihin haasteisiin, mihin eri osapuolet (viranomaiset, teollisuus, mittaajat) törmäävät, kun mitattavat pitoisuudet alenevat
- Lopputulemana BATE-ohjeistus: Päästömittaukset pienillä pitoisuustasoilla

Eurooppalainen kehys teollisuuspäästöjen monitoroinnille

alkuperäinen kuva: Robinson, R., NPL, AQE-konferenssi, 2021

BATE-ohjeistusta

1. Mittausvelvoitteet uusille komponenteille, kuten esimerkiksi

- AsH₃ ja SbH₃, SO₃, H₂S, PBDD/F, bentso(a)pyreeni
→ mitä mittaus/analysointimenetelmiä päästömittauksissa voi käyttää?

2. Mittausepävarmuuspohjien laatiminen

- raskasmetalli- ja PCDD/F-mittauksille
- *Huom! BATE:ssa laadittu RM-pohja tulee mukaan EN 14385- standardin päivitettyyn versioon (EN 14385: Stationary Source Emissions — Determination of the total emission of As, Cd, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, Pb, Sb, Tl and V), esimerkki kansallisen projektimme vaikuttavuudesta 😊!*

3. Määritelmät toteamis- ja määritysrajoille (LOD ja LOQ)

4. Päästömittausten yksiköt (mm. I-TEQ, WHO-TEQ, TVOC)

BATE-ohjeistusta

5. Mittausepävarmuuskriteerit niille komponenteille, joilta ne puuttuvat direktiiveistä (CEMS)

- Esimerkkinä O₂, CO₂ ja H₂O

6. PCB-yhdisteiden mittaaminen, laskenta ja raportointi

7. Mittauspaikat (yhteet) ja niiden työturvallisuus

BATE- loppuraportti

- Pellikka, T., & Kajolinna, T. (2022). Päästömittausten haasteet alhaisilla pitoisuustasoilla: BATE-projektin havaintoja. VTT Technical Research Centre of Finland. VTT Technology No. 407 <https://doi.org/10.32040/2242-122X.2022.T407>

Kansalliset päästöjen vertailumittaukset, VERMI-projekti, 2021-2023

Projektin tavoite

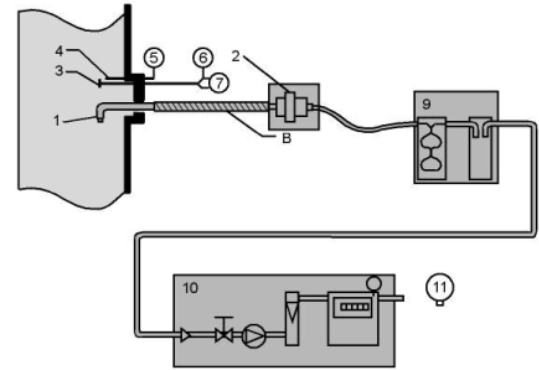
- Päästömittausr ryhmien välisten vertailumittausten tavoitteena on selvittää mittaustapahtuman mittaustulosten hajonta. Tulosten avulla voidaan korjata mahdollisia mittauksiin liittyviä systemaattisia virheitä sekä oikaista vääriä toimintatapoja.
- Vertailumittaukset toimivat samalla myös tilaisuutena, jossa mittaajien kesken voidaan jakaa tietoa hyvistä, uusista mittauskäytännöistä
- Tavoitteena on, että päästömittaajien akkreditoidut komponentit saataisiin vertailumittausten piiriin akkreditointikaudella (neljä vuotta)

Vertailumittaukset

- Vertailumittaukset järjestettiin huhtikuussa 2022 jätevoimalaitoksella
- Mitatut komponentit:
  - kaasumaiset komponentit (O_2 , CO, CO_2 , SO_2 , NO_x)
  - hiukkaset (out-stack- mittaus), ensimmäistä kertaa vertailu out-stack menetelmällä!
  - virtausnopeus ja tilavuusvirtaus
  - ns. apusuureet (paine ja lämpötila)
- Osallistuvat mittausryhmät raportoivat omat tuloksensa itsenäisesti
  - VTT on käynyt jokaisen päästömittauslaboratorion kanssa palautekeskustelut, joissa käytiin läpi kyseisen laboratorion tulokset sekä kenttätoiminnasta tehdyt havainnot

Out-stack-hiukkasmittauksen periaate

- Suodatin sijaitsee kanavan ulkopuolella
=> mittaajan on huolehdittava suodatinkotelon lämmityksestä
=> sondi ja sen kärki sekä suodatinkotelon etuosa on huuhdeltava. Huuhteen haihdutusjäännös kuuluu osana hiukkasmassaan eli hiukkaspitoisuus lasketaan huuhteen haihdutusjäännöksen ja suodattimeen kertyneen massan summasta

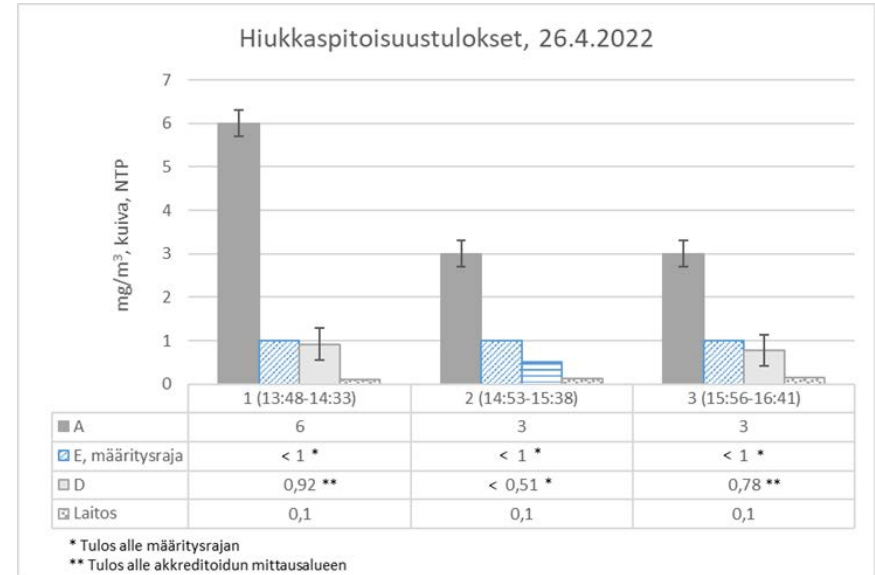
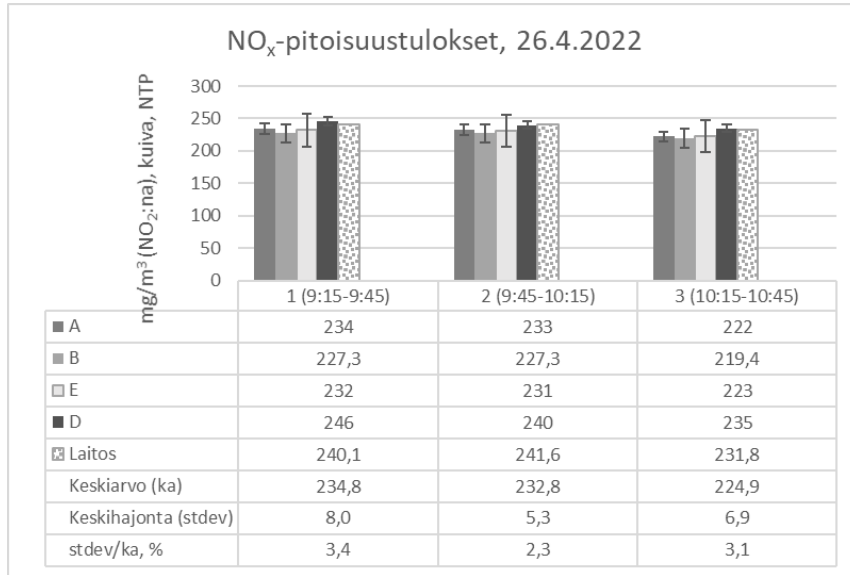

1 Suutin	7 Dynaamisen paineen mittaus
2 Suodatinkotelo, lämmitettävä	8 Sondi, lämmitettävä
3 Pitot-putki	9 Näytekaasun jäädytys ja kuivaus
4 Lämpötila-anturi	10 Pumppu, näytekaasumäärän hallinta ja mittaus
5 Lämpömittari	11 Ilmapaineen mittaus
6 Staattisen paineen mittaus	

Kuva 12. Out-stack-menetelmä (SFS-EN 13284 – 1).

Lähde: Päästömittausten käsikirja

Esimerkkejä mitatuista pitoisuuksista, VERMI, 2022, jätteenpolttolaitos

Ajankohtaista päästömittauksista...

Teollisuuspäästädirektiivin (IED) päivitys

- Mittausepävarmuuksien huomioiminen verrattaessa tuloksia päästöraja-arvoihin...?

Mittaushaasteet

- Mittausstandardien soveltuvuus alemmille pitoisuustasoille? Standardien validointi ja päivitys!
- SFS-EN 14181 "Kiinteästi asennettujen mittalaitteiden laadunvarmistus"- standardin päivitys on ajankohtaista!
- Uusien mitattavien komponenttien mittausmenetelmät?
- Mittalaitteiden sertifiointit alemmille pitoisuustasoille?

Päästömittauskoulutus

Toiminnanharjoittajan vastuut siisteistä ja turvallisista mittauspaikoista

bey⁰nd

the obvious

Tuula Pellikka
Tuula.pellikka@vtt.fi

@VTTFinland
@your_account

www.vtt.fi